

Bitumenärendet i huvuddrag

I december 2004 lämnade Konkurrensverket in stämningsansökan mot AB Nynäs Petroleum och Total Deutschland GmbH för överträdelse av konkurrenslagen och EG-fördraget.

Justering av talan

Under den skriftliga förberedelsen i Stockholms tingsrätt har Konkurrensverket i maj 2006, i syfte att renodla och förtydliga sin talan, justerat denna.

Konkurrensverket kommer vidare att, per den 29 september 2004, till Stockholms tingsrätt inkomma med ett justerat yrkande vad gäller konkurrensskadeavgiftens storlek.

Konkurrensverket påstår bland annat inte längre att Nynäs missbrukat sin dominerande ställning på marknaden. Konkurrensverket gör alltså enbart gällande att det aktuella förfarandet utgör en överenskommelse av 6 § konkurrenslagen respektive artikel 81 i EG-fördraget.

Marknadsbeskrivning

Bitumen är en oljeprodukt som används främst som bindemedel i asfalt. Huvuddelen av all bitumen används till vägbeläggningar. Varje år säljs cirka 500 000 ton bitumen på den svenska marknaden. Omsättningen på marknaden kan uppskattas till en miljard kronor.

Nynäs-koncernen (Nynäs) är den enda producenten av bitumen i Sverige. Nynäs säljer bitumen både direkt till slutkunder och till andra oljeföretag¹ som i sin tur säljer varan vidare till sina kunder. Slutkunderna består i huvudsak av

¹ I Sverige är för närvarande företagen Shell, BP, Statoil och Total verksamma på bitumenmarknaden.

asfaltentreprenörer som till exempel NCC och Skanska. Nynäs tillgodoser cirka 95 procent av den totala efterfrågan på bitumen i Sverige.

Bitumen måste hållas varmt från tillverkning till slutanvändning och lagras därför i särskilda depåer runt om landet innan det transporteras med lastbil till slutanvändarna. I Sverige är 11 depåer i bruk, varav Nynäs förfogar över 10. Westbit hyr en depå och Shell samäger två depåer med Nynäs.

Överenskommelsen mellan Nynäs och Elf/Total

Under år 1998 vann Elf-koncernen (Elf, senare Total) Luftfartsverkets (LFV) upphandling av bitumen som bland annat gällde byggnationen av landningsbana tre på Arlanda. För att kunna uppfylla detta uppdrag behövde Elf tillgång till depåer i Sverige. Under 1999 påbörjade därför Elf byggnation av depåer i Gävle. Under denna tidsperiod tog Nynäs kontakt med Elf. Elf gick under år 2000 samman med Total-koncernen (Total). Motsvarande företag inom Total fullföljde från denna tidpunkt överenskommelsen med Nynäs.

Överenskommelsen mellan Nynäs och Elf/Total ledde fram till skriftliga och muntliga överenskommelser som i huvudsak innebar följande:

1. Elf/Total etablerade inte depåer i Sverige.
2. Nynäs åtog sig att under åren 1999–2004 sälja vissa fastställda volymer bitumen till Elf/Total.
3. Nynäs ordnade kunder till Elf/Total under åren 1999–2004.
4. Nynäs garanterade att Elf/Total skulle få en garanterad vinst om 227 kr/ton för varje sålt ton bitumen på den svenska marknaden.

Överenskommelsen mellan Nynäs och Elf/Total har bland annat inneburit att företagen delat upp kunder och volymer, samt utbytt otillåten marknadsinformation. Elfs/Totals verksamhet har i praktiken bestått av fakturering av de kunder som Nynäs tillhandahållit. Konkurrensverket har funnit att Nynäs och Elfs/Totals överenskommelse inneburit en överträdelse mot förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete i 6 § konkurrenslagen samt artikel 81 i EG-fördraget.

Konkurrensskadeavgift

Nynäs

Konkurrensverket har funnit att moderföretaget i Nynäs, Aktiebolaget Nynäs Petroleum, är ansvarigt för överträdelsen av förbudet i 6 § konkurrenslagen och artikel 81 i EG-fördraget.

Konkurrensverket yrkar att Nynäs Petroleum förpliktas betala en konkurrensskadeavgift (böter) om 205 000 000 kronor.

Total

Konkurrensverket har funnit att Total Deutschland GmbH är ytterst ansvarigt för överträdelsen av förbuden i 6 § konkurrenslagen och artikel 81 i EG-fördraget. Konkurrensverket yrkar att Total Deutschland GmbH förpliktas betala en konkurrensskadeavgift (böter) om 189 000 000 kronor.

Överklagande

Beslut om konkurrensskadeavgift fattas av Stockholms tingsrätt. Tingsrättens beslut kan överklagas till Marknadsdomstolen som är högsta instans. Huvudförhandling i målet kan komma att ske under 2007 i Stockholms tingsrätt.